

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
website: www.Quakers.nu; 87e jaargang nr. 11 december 2016

*Groepsfoto na de meeting in Ramallah, zondag 30 oktober 2016.
Op de achtergrond het prachtige borduurwerk*

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar (per 1 januari 2016 is dit verhoogd!)
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

Bankrek. **NL31 TRIO 0390 3895 60** t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen.

De verzendkosten voor Europa en de rest van de wereld zijn gelijk getrokken vandaar dat we ook de abonnementskosten gelijk moeten berekenen.

Voor buitenlandse abonnees geldt IBAN: **NL31 TRIO 0390 3895 60**; BIC:TRIONL2U.

Nieuwe abonnees en adreswijzigingen: dickkamma@ziggo.nl

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016LM, Zwolle, tel.038-4608461/06-40030923, email: vriendenkringredactie@gmail.com.

Administratie, Abonnementen, Verzending en Financiën:

Dick Kamminga dickkamma@ziggo.nl

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Correctie: Corien van Garderen, Hylkia en Frieda Oudakker

Redactieleden: Wils't Hart en Marianne van der Zee

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20%20voor%20Auteurs>

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website:

www.Quakers.nu

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Geven en ontvangen.....	5
God en spiritualiteit.....	6
De Witte papaver.....	8
Kerstboodschap van Ramallah Friends Meeting 2016.....	9
Oecumene en ons bestaansrecht.....	14
Van het QCEA team:	17
Zal het fascisme de democratie overtroeven door Trump?	19
Diepe kloven in de samenleving	23
Reactie op Trump.....	24
Gedwongen Migratie.....	25
Hoeveel land heb je nodig? (slot).....	26
Een Quaker Visie op Politiek Activisme.....	30
Grootouders voor het klimaat.....	32
Een kerk in Calais vernietigd	34
Taart in het ‘Huis van Hoop’	35
De droom.....	40
De Levende Steen	41
EcoQuaker: Down to Earth	44
Handen en Voeten:.....	45
Vrienden in het hele land	46
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	47
Banner van De Regionale Quaker Meeting in Leeds.....	48

Laatste dienst in de Ethiopische- en Eritrese-Orthodoxe kerk in Calais vlak voordat hij vernietigd werd.

Van de redactie

Het nieuws over de verkiezing van Donald Trump, de Brexit en het Oekraïne-referendum is schokkend voor mij. Nog schokkender zijn het populisme, racistische scheldpartijen en racistisch geweld in Europa en de VS. Het is goed om te erkennen dat dit elementen zijn die kunnen uitgroeien tot een fascistische beweging, die zeker zal proberen de macht over te nemen. De angst slaat me om het hart, als ik er aan denk hoeveel ellende daar nog meer uit voort kan komen! Het is goed deze angst te erkennen en om te zetten in actie. Toch voel ik heel goed dat ik deze angst wel heb, maar niet b en. Ik en ook degenen die achter deze leiders aan hollen, hebben dat van God in ons. We hebben allemaal een positieve intentie die uit diepte komt, om liefde, geluk en veiligheid te scheppen voor onszelf en onze geliefden. Laten we de waarom vraag over aan politieke analisten? Al blijft die vraag relevant voor wat we gaan doen, er is eerst nog huiswerk te doen. Hoe gaan we zelf om met onze angsten, verdriet en boosheid over wat we zien als verkeerd en onrechtvaardig? Geven we deze een plek in de stilte van onze meeting? Kunnen we ze omarmen in liefde, ze in het licht houden? Hoe kunnen we dat van God in ons nog sterker voelen en er nog meer uit handelen? Dit was de reden dat ik aan een tiental Nederlandse Quakers de vraag stelde: wat te doen na de verkiezing van Trump? De meesten reageerden. Er is grote betrokkenheid! Enkele van de vele reacties kun je lezen in deze Vriendenkring. Het is mooi dat we allemaal gemotiveerd zijn om bij te dragen aan vrede in ons zelf en om ons heen!

Eigenlijk gaan alle artikelen in deze Vriendenkring hierover. Enkele artikelen geven aandacht aan wat we vanuit het spirituele kunnen doen. 'Geven en ontvangen', 'God en spiritualiteit', de 'Kerstboodschap uit Ramallah' zijn hiervan voorbeelden.

Quakers en vele anderen gaan door de eeuwen heen, onverschrokken en met blijde moed, door. Ze gaan door met luisteren naar de gepolariseerde groepen, ze gaan door met zich met hen te verbinden en om gezamenlijk rechtvaardigheid te realiseren.

Hoe kan ik nog dichterbij dat van God in mij en in de ander komen? Dat je je daarbij ook midden in de samenleving luisterend, dienend en transformerend kunt inzetten, blijkt uit de artikelen over hoe Quakers en anderen dit ieder op hun eigen manier daadwerkelijk doen.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Geven en ontvangen

door Henk Ubas (Nederlandse Quaker 4-2-1937 -12-11-2015)

Het menselijk leven bestaat uit onophoudelijk afscheid nemen:

afscheid van het ouderlijk huis, waar je gelukkig was;
van de school, waar je je vrienden had;
van je jeugd;
van een dierbare kennis;
van vermeende zekerheden en verworvenheden;
van... alles, want niets blijkt blijvend.

Iedere dag dat je leeft, laat je méér tijd achter je en heb je minder leef-tijd vóór je.

En tenslotte komt dan dat grote laatste afscheid.

Iemand heeft eens gezegd: leven is sterven. Iedere dag een klein stukje en tenslotte helemaal. Dat klinkt triest en toch is het waar, ofschoon het niet de hele waarheid is.

Want het leven néemt niet alleen, het gééft ook. Er bestaat ook zoiets als: iedere dag opnieuw geboren worden, iedere dag opnieuw binnengaan in nieuwe leefruimten; vanuit de geborgenheid in de moederschoot naar de wieg in het gezin; van het gezin naar de school; van de school naar de maatschappij en zo naar steeds wijdere leefkringen met nieuwe ervaringen, nieuwe perspectieven, nieuwe verworvenheden.

Leven is geven en krijgen, verliezen en verwerven, sterven en geboren worden. Daarom zijn er mensen die geloven, dat het laatste afscheid een nieuw begin zal zijn. Stervend zul je opnieuw geboren worden, om dan binnen te gaan in die onbekende, onbegrensde ruimte van God.

Jezus van Nazareth heeft daar ook in geloofd. Hij heeft gezegd: 'Wie in mij gelooft zal leven, ook al is hij gestorven'. Je bent dus in goed gezelschap als je gelooft dat de dood niet het einde is.

God en spiritualiteit

Uit: *The Friend*, vert. Nel Bennema

Overdenking van Ken Orchard over zijn persoonlijke spirituele ervaring

Ik ervaar 'God' meestal in drie verschillende situaties. Ik ervaar hem in andere mensen, ik ervaar hem in mijzelf en ik ervaar hem in het wonder van het universum. Maar van deze drie ervaar ik hem het allermeest in andere mensen en in mijn relaties met andere mensen.

Voor mij betekent dat, wanneer ik bewust aansluiting zoek bij andere mensen op een diep en

betekenisvol niveau, dan is dit een spirituele ervaring. Deze diepe verbondenheid geeft mij het gevoel dat dit meer is dan een 'normale' beleving. Wanneer ik mij diepgaand verbind met anderen geeft mij dat het gevoel dat wij op ons hoogste niveau functioneren, met ons maximum menselijk vermogen, met alle liefde die we maar kunnen hebben.

Op de een of andere manier heb ik er behoefte aan om in religieuze termen hierover te spreken; ik voel de behoefte om dit 'God' te noemen of 'spiritualiteit'. Het lijkt alsof ik niet goed kan geloven dat iets zo verbazingwekkends 'alleen maar' menselijk is.

De tweede plaats waar ik in het algemeen vaak God ervaar is, wanneer ik werkelijk bewust zoek naar verbinding met mijzelf. Wanneer ik het woord 'God' in deze context gebruik, of zoek naar 'dat van God' in mijzelf' geloof ik dat dit verwijst naar mijn eigen hogere zelf, mijn beste vermogen. En weer voel ik de behoefte om in religieuze termen over deze verbinding te spreken. Ik vind het moeilijk om te geloven dat het hier 'alleen maar' om mij gaat, dat *ik* zo verbazingwekkend zou kunnen zijn.

De derde plaats waar ik God ervaar is wanneer ik me bewust bezig houd met het wonder van het universum. Hier is 'God' voor mij een woord om de mysterieuze energie te beschrijven die de wereld gaande houdt: de energie achter de natuurwetten, die ervoor zorgt dat een zaad uitgroeit tot een specifieke en verbazingwekkende plant, en die de aarde om haar as laat draaien en rond de zon, de energie die mij laat ademen, mijn eigen wonden heelt, mij een orgasme laat beleven, mij laat zien, ruiken en horen.

Misschien gaat het bij al die keren waarin we datgene ervaren wat we "spiritualiteit" of "God" noemen: een 'gathered' meeting, goede seks, prachtige muziek, persoonlijke meditatie, natuur enz., om een diepe verbinding met deze 'God energie', waar we die ook vinden. Ik denk dat het woord 'spiritualiteit' eenvoudig een woord is dat wordt gebruikt om het proces te beschrijven van het zoeken naar verbondenheid met "dat van God".

Ik geloof dat 'dat van God' aanwezig is in ieder deel van de schepping: iedere bloem, iedere ster, iedere steen, ieder dier, ieder mens.....en mijzelf. En wanneer ik hiermee verbinding zoek: echte, bewuste verbinding, dan zoek ik verbinding met de God in hen, en dan word ik vervuld met ontzag en verwondering.

Ja, ik voel de behoefte om in religieuze termen over deze verbondenheid te spreken.

Ja, ik voel de behoefte om dit 'God' te noemen.

Hoe kan ik anders?

De Witte papaver

(Overgenomen van de website van Britain Yearly Meeting, vert, red.)

De witte papaver werd voor het eerst geïntroduceerd door de Women's Co-operative Guild in 1933 en wordt nu gemaakt en verspreid door de Peace Pledge Union. Het werd opgericht als een uitdaging tegen de voortdurende neiging om oorlog te voeren en als een blijvend symbool van vrede. De witte papaver is bedoeld als symbool voor de gevolgen van oorlogen die lang na het einde van een gewapend conflict voortduren, zowel voor de militaire als civiele bevolking. De witte papaver staat ook voor hen die bij alle partijen in

de oorlog gestorven zijn, gewond geraakt of nog steeds lijden in conflicten over de hele wereld. De witte papaver geeft de hoop op vrede weer. Die passie voor vrede komt vaak voort uit het getuigen en actief onthouden van de acute pijn van de verwoesting die helemaal door de mens veroorzaakt wordt. Veel dragers van de witte papaver geloven dat herinnering, het verzetten tegen de oorlog en het werken aan vrede hand in hand kan gaan. Voor hen is de witte papaver niet alleen iets van een herinnering, maar vooral een verbintenis tot de overtuiging dat een gewapend conflict niet moet worden gezien als een middel om geschillen op te lossen.

Een toenemend aantal mensen dragen witte papavers om hun steun voor het bouwen aan een cultuur van vrede te tonen. Sommigen kiezen er voor alleen een witte papaver te dragen, sommigen dragen een witte en een rode papaver op hetzelfde moment, en sommigen kiezen ervoor om ze niet te dragen. Vele witte papaver-dragers vinden het een heel goede manier om het denken en discussiëren te bevorderen over de complexe vraagstukken en emoties rondom oorlog, vrede, herinnering en hoop.

Gepubliceerd op de website van de Quakers in Groot-Brittannië op initiatief van de Algemene Vergadering van de Quakers in Schotland, september 2015. www.quaker.org.uk.

Kerstboodschap van Ramallah Friends Meeting 2016

door Jean Zaru vertaling Nel Bennema

Onze kinderen redden, onszelf bevrijden

“Vandaag is voor jullie een verlosser geboren” (Lucas 2:11)

Kinderen van de oorlog

Iedere dag, in Palestina en in het hele Midden Oosten, lijken we te praten over onze kinderen en het lijden dat zij nodeloos ondergaan. Hun hopeloze toestand drukt zwaar op ons hart en wij maken ons zorgen over hun toekomst. Onze kinderen zijn kinderen onder militaire bezetting en zij zijn kinderen van de oorlog, of zij nu wonen in Gaza, de Westbank, Syrië, Irak of elders; het ontbreekt hun vaak aan onderwijs en passende medische zorg; zij worden gevangengenomen, gemarteld, zijn dakloos en kwetsbaar voor talloze sociale problemen. Vandaag bestaat bijna de helft van alle vluchtelingen op de wereld, en meer dan een-derde in de Arabische wereld, uit kinderen die jonger zijn dan 14 jaar. Onze kinderen vragen zich af waarom wij hen niet langer beschermen. En wij, de ouders, de verdere familie en verzorgers, vragen ons hardop af: “Behoren de kinderen in het Midden Oosten aan een andere God dan de rest van de wereld? Hoe kunnen zulke gruwelijke dingen worden getolereerd?”

De wil om met compassie in actie te komen.

Het is duidelijk dat de feiten allang overbekend zijn. Er is een overvloed aan onderzoek gedaan en er zijn talloze rapporten gepubliceerd over de situatie van de Palestijnse kinderen. Er is nu niet nòg meer informatie nodig; er is veel eerder de wil om te handelen nodig en dit te doen met een sterk gevoel van urgentie. We hebben zeker geen behoefte aan nòg meer grafieken of feitenmateriaal.

Onze kinderen kunnen niet wachten, want hun jeugd gaat snel voorbij. Wat onder deze omstandigheden van ons wordt gevraagd, is een vastbesloten wil om snel en effectief actie te ondernemen.

Feiten zijn cruciaal, maar toch moeten we verder gaan met een gelijke mate van bezorgdheid en compassie. De feiten kennen is zeker een belangrijke eerste stap. Toch lopen we het risico dat dit niets betekent als wij daarbij stil blijven staan, tenzij wij worden geleid naar een gezamenlijke reactie.

Vrienden, als onze kennis niet wordt geraakt door compassie, dan hebben wij ook geen belangstelling voor wat die kennis laat zien, en evenmin voor de gevolgen daarvan voor de kinderen van de wereld. Wij moeten

compleet en zonder aarzeling erkennen dat het onze verantwoordelijkheid is om de levens van deze kwetsbare kinderen te transformeren, en dat vandaag te doen. Zijn wij moe en uitgeput? ? Ja, dat zijn wij!

Vermoeidheid dringt ons dagelijks leven binnen. Worden wij bestookt met teveel crisissituaties die moeten worden aangepakt? Ja, inderdaad! Toch: het enige wat we kunnen en moeten doen is het zoeken naar bronnen van kracht om onze geest te vernieuwen, opdat wij niet ten onder gaan, samen met onze kinderen en hun toekomst.

Wandkleed in het meeting huis van Ramallah

Wat kunnen wij doen?

1. Raak betrokken bij het bouwen aan de samenleving. Stop geweld tegen kinderen. Omdat kinderen in Palestina zich machteloos voelen om een eind te maken aan de militaire bezetting, die ouder is dan zij zelf, worden zij soms deel van een patroon van geweld dat zij aan elkaar doorgeven.
2. Laat zien dat er rechtvaardigheid en geweldloosheid is in de kerk. Voed kinderen op in een hartelijke en open atmosfeer. De kerk kan en moet hiervoor een model zijn, waar je ook bent.
3. Organiseer instellingen die de meest directe menselijke nood lenigen, en stop militarisme. Geen enkele hoeveelheid humanitaire hulp zal Palestina of Syrië weer tot leven brengen, tenzij we een eind maken aan het militarisme, de bezetting en de militaire vernietiging van infrastructuur, levens en middelen van bestaan.

Nieuwe betekenis geven aan Verlossing.

Er is ons verteld dat met Jezus' geboorte een Verlosser is geboren, en dat Jezus redt. Verlossen of verlost worden is niet slechts een religieuze uitdrukking. Het heeft een concrete betekenis in ons alledaagse leven. Het betekent: “openstaan, de ruimte hebben, fysiek, intellectueel en spiritueel”.

Jezus' verlossing betekent redding van mensen uit gevaar en tegenspoed. Bevrijding van degenen die gevangen zitten, vrijheid geven aan de

schepping. En voor mensen, om zelf kinderen van God te zijn die allen gelijkwaardig geschapen zijn.

Niemand is vrij die niet werkt aan de vrijheid van anderen. Hoewel we, helaas, soms mensen buitensluiten in plaats van hen binnen te laten. Dan sluiten we ons zelf liever af dan bevrijd te worden.

Meer profeten voor Gerechtigheid

In ons werken aan verlossing, moeten we ons altijd blijven herinneren hoe de profeten, die niet langer konden zwijgen, fulmineerden tegen ongerechtigheden.

Wanneer je vandaag Palestina bezoekt zul je de schreeuw horen van iedere Palestijnse man, vrouw en kind. Een schreeuw vanuit het hart, een roep om gerechtigheid. De woorden van de profeten, die gerechtigheid eisten zouden onze eigen woorden kunnen zijn. Zij blijken de juiste beschrijvingen te zijn van onze situaties en ons leven, en in de wildernis van de bezetting, verdrukking en verbanning hebben we zelfs meer nodig dan de profeten van gerechtigheid om de komst van de Vredevorst aan te kondigen:

“Op dat moment kwamen de leerlingen Jezus vragen: “Wie is de belangrijkste in het hemels koninkrijk?” Hij riep een kind en zette dat midden in de kring. “Ik verzeker jullie,” zei hij, “het hemelse koninkrijk kom je alleen binnen als je van gezindheid verandert en wordt als kinderen..... En wie in mijn naam zo ’n kind gastvrij ontvangt, ontvangt mij....Kijk niet neer op een van deze kleinen, want ik zeg jullie: hun beschermengelen in de hemel staan altijd voor mijn hemelse Vader....Het is dus niet Gods wil dat een van deze kleinen verloren gaat”. (Mattheus 18:1-14). Vert. Groot Nieuws Bijbel

Transformatie door geweldloosheid

Het is noodzakelijk dat wij op alle fronten blijven strijden. Verzet is menselijk, maar alleen door geweldloosheid kunnen wij transformatie tot stand brengen.

Als Palestijnen worden we gewoonlijk òf als slachtoffers òf als terroristen beschouwd. Waarom worden we niet gezien als mensen op een oprechte zoektocht naar een vrijheid die ons toekomt?

We hebben steeds weer tragedies moeten verduren en blijvende trauma’s. Er is inderdaad een behoefte om te veroordelen, treurig te zijn, woede en boosheid te uiten, maar we zouden het daarbij niet moeten laten.

We zouden alternatieven moeten scheppen voor wat er nu bestaat. We zouden onze collectieve verbeeldingskracht moeten stimuleren, nieuwe energieën moeten aanboren en creatieve vermogens, op een zodanige manier dat allen worden geïnspireerd om actie te ondernemen en nieuwe

gemeenschappen te bouwen, die verankerd zijn in gezondheid en kwaliteit. En dat zo snel mogelijk te doen, in het belang van onze kinderen.

Om de komst van de Vredevorst te vieren is de grootste gift die we aan onze kinderen kunnen geven de nieuwe schepping van een veilige omgeving, die hun creatieve expressie, voortgaand onderwijs en spirituele groei zal bevorderen, en hun een gevoel van sterk vertrouwen zal geven om *changemakers* te kunnen zijn.

Ik hoop dat onze inspanningen voor onze kinderen die condities zullen scheppen die nodig zijn om hun het bewustzijn van hun eigen kracht te geven, om van slachtoffers te groeien tot scheppers van hun eigen vrolijke en prachtige toekomst.

Ik bid dat wij hier en nu verlossing kunnen brengen door grote, open ruimten te scheppen. En door deze heilige ruimte zouden we onszelf vrij kunnen maken om de kinderen te redden, want een Kind is ons geboren. *“Moge de God van de hoop jullie vervullen met vreugde en vrede in het geloof, zodat jullie hoop door de kracht van de Heilige Geest steeds groter wordt”.* (Rom. 15:13)

Eén van de liederen die we (Sytse en Marlies Tjallingii) in de meeting in Ramallah zongen.

12 Spirit of God

Words and music: Miriam Therese Winter, © 1965 Medical Mission Sisters

1. Spir - it of God in the clear run - ning wa - ter, blow - ing to
 2. I saw the scar of a year that lay dy - ing, heard the la -
 3. Spir - it of God, ev - ery - one's heart is lone - ly, watch - ing and

great - ness the trees on the hill. Spir - it of God in the
 ment of a lone whip - poor - will. Spir - it of God,
 wait - ing and hun - gry un - til, Spir - it of God, we

Refrain

fill the earth, bring it to birth and
 long that You on - ly ful -

blow where you will. Blow, blow, blow till I

be but breath of the Spir - it blow - ing in me.

(vertaling Marlies Tjallingii)

Geest van God in het helder stromende water
Blazend de bomen op de heuvel tot grootheid
Geest van God in de vinger van water.

Refrein:

Vul de aarde, breng het tot geboorte,
en blaas, waar je wilt.

Blaas, blaas, blaas, tot ik slechts de adem van de
Geest ben die in mij waait.

Ik zag het litteken van een jaar dat op sterven
lag.

Terwijl ik de klaagzang hoorde van een eenzame nachtzwaluw.

Geest van God, zie die wolk huilen

Geest van God, het hart van ieder mens is eenzaam.

Kijkend en wachtend en hongerig totdat

Geest van God, de mens verlangt dat jij alleen

Refrein: de aarde vervult.....

In het ochtendgloren in de weilanden kreunen de wilgen

Schape in het weiland kunnen niet stil blijven liggen.

Geest van God, de schepping zucht

koffiedrinken na de meeting met oa Nabil (die op de Nederlandse Algemene Vergadering was) en Joyce (Mede directeur van Friends School in Ramallah)

Oecumene en ons bestaansrecht

door Wim Nusselder

Wat is ons bestaansrecht als kleinste lid van de Raad van Kerken in Nederland? Wim Nusselder bepleit om (nog) meer in oecumenisch verband te doen als Quakers.

De naamsbekendheid van Quakers in Nederland houdt niet over. We danken die vooral aan Quaker Oats. De verpakking daarvan zorgt voor vage associaties met Amish. Daarnaast zijn we bekend bij theologen en anderen die bekend zijn met protestantse kerkgeschiedenis. In de '70er en '80er jaren leverde onze rol in de -toen spraakmakende- vredesbeweging ons enige extra bekendheid op. Nu levert onze rol in de oecumenische beweging de meeste echte bekendheid op: ons lidmaatschap van de Raad van Kerken (ook lokaal), het meepraten over federatievorming op het protestantse erf in de Nationale Synode en geloofsgesprekken over kerkmuren heen, online en in huiskamers.

Naamsbekendheid is een indicator van maatschappelijke relevantie, van wat we bijdragen aan een betere wereld. Als kerkgenootschapje met -volgens de laatste ledenlijst- 89 leden, kleiner dan een Gideonsbende, hebben we externe contacten nodig om zichtbaar en relevant te zijn. Onder andere internationale Quakercontacten, omdat we in Nederland te klein zijn om ons gedachtengoed en onze geloofspraktijk op eigen kracht levend te houden. Globaal denken moet echter ook samengaan met lokaal handelen om bestaansrecht te hebben.

conferentie Christendom en de toekomst van onze samenleving", Leuven, 17 aug. 2016, fotografie Marjoleine Klarenbeek

Blijkens het “Handboek Christelijk Nederland” uit 2008 zijn er zo’n 650 zelfstandige kerken en kerkgenootschappen. Qua omvang behoren wij tot de kleinsten. Hebben wij voldoende unieks en waardevols bij te dragen in dat brede palet om bestaansrecht te hebben? Zo ja, wat en hoe?

“Rooted in Christianity. Open to New Light.” zo karakteriseren Timothy Ashworth en Alex Wildwood (de Britse) Quakers in een boekje uit 2009 over de (interne) “Quaker spiritual diversity”. ‘Eén been (historisch gezien) in het christendom; het andere been in spirituele bewegingen daarbuiten’, zou je kunnen zeggen. Internationaal is die diversiteit nog groter dan binnen jaarvergaderingen. Wereldwijd gezien is zowel onze spiritualiteit als onze geloofspraktijk divers. Toch ervaren we ons als één. Zelfs evangelische Quakers en vrijzinnige Quakers die ‘Godtaal’ mijden erkennen elkaar als takken van één stam (soms met moeite). Dat is onze kracht waaraan de oecumenische beweging behoefte heeft.

De oecumenische beweging staat met name in Nederland voor de uitdaging van de ontkerkelijkking. Ledenaantallen en kerkbezoek dalen en het vertrouwen in kerken als institutie is inmiddels lager dan dat in enige andere institutie. Zelfs lager dan het vertrouwen in politici en journalisten. Acht van de negen niet-kerkgangers beschouwt christendom als achterhaald en nauwelijks relevant voor de samenleving. Het is dat het mensen aanzet tot wat meer vrijwilligerswerk en naastenliefde; anders zou het per saldo negatief worden beoordeeld, want verdeeldheid zaiend.

Oecumene is meer dan als kerken steun zoeken bij elkaar. Het is vooral ook bijdragen aan het verbeteren van de samenleving, van het huis (‘oikos’) dat we als mensheid samen bewonen. Samen met niet-

Renke in Calais voor RTL nieuws 10 sep. 2016

christenen bijdragen aan een betere samenleving is echter lastig als niet-christenen het christendom niet serieus nemen, niet maatschappelijk relevant vinden.

Als Quakers kunnen we bij uitstek een brug slaan tussen niet-kerkelijke maatschappelijk betrokken burgers en orthodoxe kerken. Wij hebben agnosten en atheïsten in onze wereldwijde kring én we voelen ons verbonden met bijbelvastere en traditioneler georganiseerde en denkende evangelische Quakers. Dat wat we toch al doen, voor vluchtelingen, voor vrede, tegen armoede, voor duurzaamheid, is effectiever in oecumenisch verband. Geen ‘Quakers voor/tegen X’, maar ‘christenen voor/tegen X’ of zelfs ‘religies en levensbeschouwingen voor/tegen X’ of ‘mensen van goede wil voor/tegen X’. Geen ‘Quakerdag’, maar ‘Dag van de Stilte’. (zie www.dagvandestilte.nl). Als we maatschappelijk relevant zijn volgt naamsbekendheid vanzelf.

In juni deed de Landelijke Commissie de maandvergaderingen de suggestie om Jethro Zevenbergen (onze vertegenwoordiger in de Raad van Kerken) en mij uit te nodigen voor een gesprek over onze oecumenische activiteiten. Op 27 november organiseerde de Amsterdamse Maandvergadering na de wijdingsbijeenkomst en een gezamenlijke lunch een gesprek over het onderwerp “oecumene en de relevantie van ons voortbestaan als zelfstandig kerkgenootschap”..

mooie moderne kerk in Maassluis

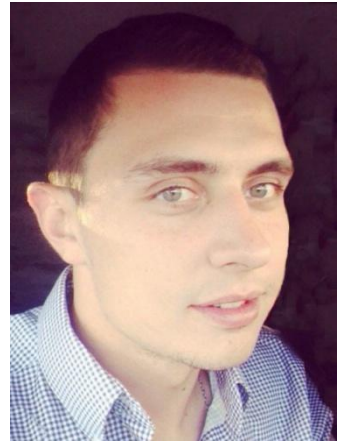
Van het QCEA team:

door Peter van Leeuwen

De schok van het Britse referendum en van de Amerikaanse verkiezing laat grote verdeeldheid en polarisatie zien, die niet tot die twee landen beperkt is, want in heel Europa voelen en denken veel mensen erg verschillend over hun burens of mensen in een buurland. Om die kloven te helpen overbruggen maakt QCEA steeds vaker gebruik van Quaker House Brussel. Zoals de afgelopen twee maanden:

- Misha Roshchin (Schrijver van de Moskou Maandvergadering) bracht bijna een maand door in Quaker House om aan Brussel te tonen dat het mogelijk is om over de traditionele scheidslijnen heen te werken. Misha sprak met het Europese publiek over zijn recente bezoeken aan de Krim en Oost-Oekraïne, om de huidige politieke en mensenrechtensituatie daar te beoordelen. Zijn academische Islam-expertise stelde hem ook in staat om te spreken met groepen uit de islamitische gemeenschap in Brussel, die erg geïnteresseerd zijn om over moslim gemeenschappen in Rusland te horen en te praten over kwesties zoals discriminatie, die hen in België raken.
- Olivia Caeymaex, onze nieuwe programmaleider voor vrede, is begonnen met een reeks interreligieuze lunches bij Quaker House waaraan mensen deelnemen die elkaar anders nooit zouden ontmoeten, en waarbij gevoelige scheidslijnen in de gemeenschap overbrugd worden. De eerste lunch was over het onderwerp Oekraïne. De tweede gaat over het Europese militaire beleid.
- We hebben nu tien fondsenwerving-diners voor vluchtelingen georganiseerd. Dit project wordt geleid door een groep Syrische asielzoekers en vluchtelingen en heeft de afgelopen vier maanden al honderden nieuwe bezoekers naar Quaker House gebracht.

- In november hielden we een dag-conferentie over 'mannelijkheid en geweld'. Wij onderzochten een volledige reeks beleidsterreinen, van huiselijk geweld en cultuur, tot en met de impact van het Europese militaire beleid op vrouwen in Afrika. Quaker House was boordevol en de conferentie werd bijgewoond door beleidsmakers verantwoordelijk voor het buitenlands beleid van de EU, vredesopbouw financiering en het voorkomen van gewelddadig extremisme.
- In januari zal QCEA twee cursussen over leiderschap geven, gericht op meer vertrouwen en vaardigheden voor mensen die een andere koers voor Europa voorstaan.

Terwijl ons continent stappen achteruit doet in de richting van de verdeeldheid uit het verleden, waarin populistische politieke leiders een toenemende angst en wantrouwen aanjagen als self-fulfilling prophecy, maken wij Quaker House tot een actieve ruimte voor het engageren van de volgende generatie van Europese beleidsmakers. Dit is onderdeel van ons Quaker getuigenis voor een vreedzame wereld die volgens ons geloof mogelijk is.

Quaker waarden door Pauline Goggin, Ierse Jaarvergadering

een uitgebreid artikel over 'QCEA needed more than ever' kun je vinden op: qceablog.wordpress.com/2016/10/04/qcea-needed-more-than-ever/ (red.)

Zal het fascisme de democratie overtroeven door Trump?

(to trump betekent overtroeven, dus dubbelzinnig bij de verkiezing van Trump) door Parker J. Palmer Quaker elder, activist en columnist van 'On Being' een internetkrant in de VS); vertaling en bewerking Sytse Tjallingii

In 1838 sprak Abraham Lincoln over de gevaren voor de Amerikaanse democratie. 23 jaar later, toen de Amerikaanse Burgeroorlog begon, bleken zijn woorden net zo profetisch, als ik denk dat ze nu zijn: *"... Het gevaar kan niet komen uit het buitenland. Als vernietiging ons lot is, moeten wijzelf de veroorzaker van zijn ..."*

Het zal gebeuren omdat "wij het Volk" bang worden voor elkaar, voor de economische, culturele en veiligheids-dreiging waarvan we geloven dat 'de ander' die veroorzaakt. We worden vertwijfeld over het vinden van een uitweg om trouw te blijven aan de waarden van de democratie. Angst en twijfel maken dat we een fascistische 'sterke man' kiezen die belooft ons weer groot te zullen maken. Dit is een manier waarop een democratie sterft door zelfmoord, wat we op dit moment blijkbaar lijken te overwegen.

Ik spreek niet licht over het 'fascisme'. Een van de waarden van de democratie bestaat uit open en eerlijke gesprekken tussen burgers over de scheidslijnen van politieke conflicten heen. Iemand fascistisch noemen, klinkt op zijn zachtst gezegd onbeschaafd en heeft de neiging om het gesprek te stoppen.

En toch zijn er tijden dat er geen ander woord is voor dit politieke verschijnsel dat rationeel kan worden gedefinieerd en feitelijk geïdentificeerd. Dit moet in zijn opmars gestopt worden. Wat het gesprek echt stopt is niet het woord 'fascisme' maar het fascisme zelf. Het fascisme is gericht op het afsluiten van de dialoog over de verschillen

Ik ben een democraat, maar mijn vader was een fervent Republikein en de beste man die ik ooit heb gekend zowel wat betreft zijn publieke, zijn zakelijke als zijn persoonlijke leven. Kunnen Republikeinse en Democratische waarden hand in hand gaan? Natuurlijk kunnen zij dat. De fascistische dreiging waar we vandaag voor staan heeft een basis die over de partijgrenzen heen reikt.

De basis voor fascisme wordt gelegd als zogenaamde leiders een beroep doen op die kanten van ons die angstig, boos en haatdragend zijn. Deze hebben wij allemaal. daarmee snakken we naar een autoritaire oplossing voor onze problemen en naar een 'sterke man' om het uit te voeren.

Laten we niet de zwaar-bevochten lessen van de bloedige geschiedenis vergeten! Er zijn drie kenmerken van een fascistische leider:

1. De leider van een fascistische beweging heeft zondebokken nodig, en een belofte om hen te elimineren. Hij zal mensen die door angst geteisterd worden, overtuigen, dat hij in hun meest gekoesterde waarden zal voorzien, zodra hij het land 'zuivert' van Mexicanen en moslims. Zijn beweging zal aan macht winnen, naar mate waarin zijn valse beschuldigingen worden herkend en ervaren.

2. De leider van een fascistische beweging heeft een eenvoudige aanpak van critici: hij doodt hen. Honderd duizenden van Hitlers critici, evenals miljoenen joodse zondebokken, werden vermoord in de Holocaust. Maar dat is niet de enige manier om te doden. Een fascistische leider is bedreven in een soort benaming die critici met woorden doodt. Hij maakt gebruik van verbaal geweld om zijn critici weg te zetten.

3. De leider van een fascistische beweging weet hoe hij ons tegen elkaar op moet zetten, op een manier die ons van onze collectieve macht berooft. De verdeel-en-heers tactiek van het fascisme, ontnemt ons onze democratie, waarin we een ruwe consensus bereiken over ten minste een paar elementen van het gemeenschappelijk erfgoed, en waarin we onze leiders ter verantwoording kunnen roepen. Wanneer de macht van het volk onschadelijk is gemaakt, komt er een politiek vacuüm waarin het fascisme zonder remmingen ongecontroleerd kan binnendringen.

Natuurlijk, zou de leider van een fascistische beweging niets bereiken als hij geen volgelingen zou kunnen aantrekken die geloven dat hij in hun behoeften kan voorzien. En daar wringt de schoen. Fascisme is moeilijk

Moeder zijn betekent niet dat je een bloedverwant bent. Het betekent dat je iemand zonder voorwaarden met je hele hart lief hebt.

te bestrijden, omdat de steun ervoor meer van een psychologische en spirituele pathologie is dan een politieke ideologie. Leiders van de fascistische bewegingen doen een beroep op de 'autoritaire persoonlijkheid'; dat is sinds de Tweede Wereldoorlog serieus bestudeerd. Dit feit stopt ons in een konijnenhol, omdat achter de arrogantie van de fascistische leider een hele reeks van diepgewortelde onzekerheden zit. Dit zou een onzeker volk moeten doen afhaken. Maar in de verwrongen autoritaire psyche trekt de gemaskeerde onzekerheid juist aanhangers. De leider die zo onzeker is dat hij dit moet compenseren met bravoure, geeft zijn volgelingen een manier om hun eigen onzekerheden te vertalen in wat voor kracht doorgaat. Een meute is niet meer dan een van onzekerheid schreeuwende groep, als dekmantel voor haar angsten. Dat is wat het zo gevaarlijk maakt.

Quaker protest tegen het deporteren van vluchtelingen in de VS (foto AFSC)

Zal fascisme de democratie in Amerika overtroeven? Het hangt van onze eerlijkheid af ten opzichte van onze eigen donkere angsten van 'wij het Volk'. Het hangt af van ons vermogen om op te roepen tegen het fascisme op te komen. Het hangt af van onze moed om het tegen te spreken en van onze bereidheid om toe te treden tot de tegenbeweging.

Het hangt er ook van af, of we op zijn minst bescheiden rekening willen houden met de feiten. In de vijftien jaar die zijn verstreken sinds 9/11, zijn er in de VS 45 mensen omgekomen in gewelddadige jihadistische aanvallen, terwijl er 48 mensen zijn omgekomen in extreem rechtse aanvallen, vaak door blanke racisten en fundamentele Christenen. Al deze sterfgevallen zijn natuurlijk tragisch. Maar waarom zijn zo veel van

'wij het Volk' achter een leider gaan aanlopen die jihadisten en hun gezinnen de dood belooft, terwijl ze dat wat blanke racisten doen wegpoetsen?

Ik geef het laatste woord aan W.H. Auden, met de laatste twee strofen van zijn gedicht, "*1 September 1939.*" Dat is de datum waarop Duitsland is binnengevallen in Polen. Het was het begin van een oorlog die gevoed werd door een virulenter fascisme dan de meeste Amerikanen nu voor mogelijk zullen houden.

*Alles wat ik heb is een stem
Om de ingevouwen leugen ongedaan te maken
De romantische leugen in de hersenen
Van de gevoelige man-in-de-sstraat
En de leugen van de Autoriteit
Welks gebouwen de hemel raken:
Er is niet zoiets als de Staat
En niemand bestaat geheel op zich zelf;
Honger laat geen keuze toe
Aan de burger of aan de politie;
We moeten elkaar liefhebben, of sterven.
Weerloos onder de nacht
Ligt onze wereld in verdooving;
Toch, overal stipjes,
Ironische punten van licht
Oplichtend waar de rechtvaardigen
Hun berichten uitwisselen:
Moge ik, samengesteld zoals zij
Van Eros en van stof,
Belaagd door dezelfde
Ontkenning en vertwijfeling,
Een wakkere vlam laten zien.*

de wakkere vlam van de rechtvaardige die alles verwarmen kan

Diepe kloven in de samenleving

door Peter van Leeuwen

Na de voor mij onverwachte uitslagen van het referendum in de UK en de VS verkiezingen vraag ik mij af of we in Nederland ook die kant opgaan. Hoe diep is die verdeeldheid in de samenleving in ons land? Hoe komt het dat ik zeggen en schrijven maar één kennis heb, die waarschijnlijk PVV gaat stemmen? Zouden dat er niet minstens vijf moeten zijn, zoals bij andere partijen, die ik bij mijn kennissen vermoed of weet? Leef ook ik in een elitaire ballon van min of meer gelijkgestemden? Kennelijk wel.

Natuurlijk heb ik te doen met het leed van vluchtelingen en armen in de samenleving, maar daar zitten de "boze burgers" niet. Een "bijstandskennis" is juist heel positief en net als ik heel dankbaar met wat haar toevalt. Waar ik ongenoegen tegenkom is juist bij mensen die het beter hebben! De vriend wiens zoon een brief kreeg dat hij voorlopig geen kans meer maakt op een appartement, omdat de gemeente statushouders moet huisvesten. Het verhaal over een gratis elektrische fiets die twee statushouders kwamen ophalen op basis van een papier van de gemeente, dat hier de ronde doet. "Waarom geen tweedehands fiets!?" Niemand checkt zo'n verhaal maar vertelt het wel door! Leef ik in een fact-free samenleving? Hebben we hier straks ook zo'n onverwachte uitslag als in de VS en in het VK? Boffen we misschien in Nederland dat boosheid al een kanaal heeft, vooral in één politieke partij wordt samengebracht? Misschien maakt dat de verrassing straks minder groot? Er zijn ook veel positieve en creatieve ideeën hoe we de samenleving beter kunnen inrichten temidden van de snelle veranderingen. Misschien moet ik me daar eens meer in gaan verdiepen! Voorlopig houd ik het bij wat me ten diepste aanspoort en dat is van spirituele c.q. religieuze aard. Dat ik naar binnen ga, om Leiding vraag en me, liefst van moment tot moment, wil laten leiden bij mijn dagelijks handelen. Bruggen bouwen zal bij mijzelf moeten beginnen. Tot nu toe ben ik in mijn leven altijd een kritische supporter van de Europese Unie geweest en ik word daar nog steeds in bevestigd. Ik ben erg blij dat we als Quakers een klein team in

Brussel hebben (QCEA), dat zowel kritisch als positief is, een team met expertise, engagement en een netwerk van contacten, dat vorm geeft aan een Quaker getuigenis van vrede en rechtvaardigheid en waar ik me mee kan identificeren. Terwijl ik mij nog bezin hoe in Nederland te helpen voorkomen dat we hier Engelse of Amerikaanse toestanden krijgen, als dat nog kan, besloot ik eens met "Brussel" te bellen en aan QCEA te vragen hoe zij de kloven in de samenleving ervaren en hoe we daar als Vrienden op reageren. Dat resulteerde in een uiterst bemoedigend relaas dat ik hierna graag weergeef. Het laat zien dat we alleen en ook samen weliswaar een heel kleine factor in het grote geheel zijn maar dat geldt toch ook voor zout en voor gist en dat hoeft ons niet te ontmoedigen.

Reactie op Trump

Wim Nusselder:

We hebben een verhaal nodig dat initiatieven van onderop verbindt en daardoor zichtbaar maakt.

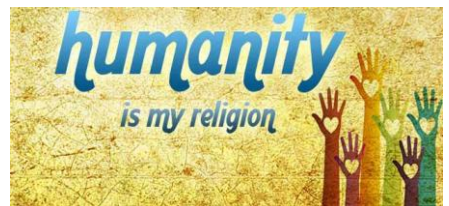
Het begint met een andere taal. Het allerbelangrijkste is dat het nieuwe verhaal uitgaat van een positief mensbeeld. We roeien de armoede uit.

We organiseren onze economie op basis van vakmanschap en vertrouwen in plaats van concurrentie en bureaucratie. We zetten de schoonmakers en verplegers, leraren en vuilnismannen, agenten en taxichauffeurs weer centraal. We maken de Nederlandse economie de duurzaamste van de wereld. En we bedenken een nationaal plan van ontmoeting, waardoor hoog- en laagopgeleid, zwart en wit elkaar veel vaker tegenkomen. Uit onderzoek na onderzoek lijkt immers dat empathie beter werkt dan mensen wegzetten als idioten en racisten.

Het is cruciaal dat het een verhaal van winnaars wordt. Hoop is zoveel krachtiger dan angst. Zoals gezegd: het allerbelangrijkste is dat het nieuwe verhaal uitgaat van een positief mensbeeld. Roep het van de daken: "De meeste mensen deugen!" De meeste mensen willen iets maken van hun leven en gunnen anderen het beste."

Aan de collega's op mijn werk heb ik het idee voorgelegd van een programma "Make Europe Great Again" of "Make Humanity Great".

Ik twitterde 10/11: "Let's leave making America great again to @realDonaldTrump. It will take him a while. Let's concentrate on making humanity great again. Sooner or later @realDonaldTrump will discover that making America great again requires contributing to making humanity great again."

Gedwongen Migratie

door Peter van Leeuwen

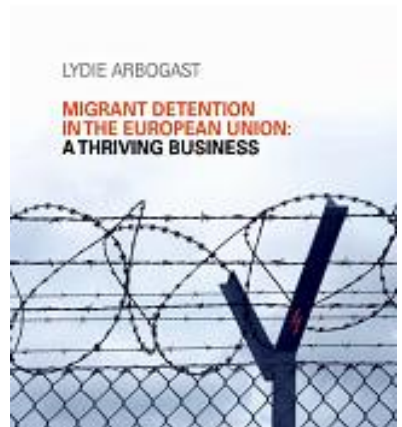
QCEA (ons Quaker team in Brussel), QARN (Quaker Asylum and Refugee Network) QPSW (Quaker Peace and Social Witness) en 'Woodbrooke' (Quaker studie-centrum) organiseren samen een conferentie over 'Gedwongen Migratie' in Woodbrooke, van 3 tot 5 februari 2017. De conferentie omvat workshops over: immigratie-detentie, de rol van de media, hoe het verhaal te veranderen / spreken met 'de andere kant', de impact van de 2016 Britse Immigration Act. Een Quaker lid van de AMMERDOWN groep zal een workshop leiden over "nieuwe bezinning op veiligheid". Er zullen case-studies zijn over bepaalde projecten. De deelnemers zullen zich ook in de breedte bezighouden met gedwongen migratie in heel Europa.

De Europese kerken hebben gepleit voor veilige en legale wegen naar veiligheid in Europa, en QCEA was mede-ondertekenaar van hun verklaringen. De verwachting is dat Quakers van andere Europese jaarvergaderingen bij ons zullen zijn op de conferentie, en het is te hopen dat een uitkomst een discussieforum zal zijn voor Quakers in heel Europa. Twee leden van het Quaker VN-kantoor in Genève zullen ook een workshop leiden.

De conferentie begint op vrijdagavond met feedback uit enquêtes over de betrokkenheid van Quakers in het VK en Europa bij praktische ondersteuning en belangenbehartiging voor de vluchtelingen. Dit zal een gelegenheid zijn om elkaar te leren kennen en ervaringen te delen. Op zaterdag zijn er twee key-note speeches. Andrew Lane, onze vertegenwoordiger in QCEA, zal spreken over de Europese dimensie van de kwestie. De tweede spreker zal zich richten op de situatie in het Verenigd Koninkrijk. Er is dan gelegenheid voor vragen en discussie. De middag en avond zullen gewijd zijn aan een reeks van workshops over specifieke aspecten van dit werk. Zondagmorgen zal het moment zijn om al het besprokene samen te brengen, plannen te maken en verplichtingen aan te gaan voor toekomstige activiteiten.

Om je te registreren voor de conferentie, zie

<http://www.woodbrooke.org.uk/courses.php?action=course&id=11305>

Poster van Quaker Asylum and Refugee Network

Hoeveel land heb je nodig? (slot)

Bron: *The Friendly Story Caravan naar een verhaal door León Tolstói*

Vertaling: Jan Ramaker

Op een dag ontdekte hij een boer die in geldnood gekomen was en die zijn grond goedkoop wilde verkopen. Pahóm onderhandelde en sjacherde en ze werden het vrijwel eens over de prijs van 1.500 roebel, gedeeltelijk in geld en een deel zou later betaald worden.

Op een dag kwam een veekoopman voorbij. Hij wilde bij Pahóm paardenvoer kopen en vertelde dat hij net terug was gekomen uit het land van de Basjkieren in de Zuidelijke Oeral. Hij had daar 13.000 acres gekocht voor 100 roebel. Pahóm was gelijk geïnteresseerd en vroeg honderduit. De handelaar vertelde: “Ik moest gewoon vriendschap sluiten met de stamhoofden. Ik gaf hen kleding en kleden en een kistje thee, dat ongeveer 100 roebel kostte en ik kreeg het land vrijwel voor niets.” Pahóm vroeg hoe hij bij die stamhoofden kon komen en zodra de handelaar vertrokken was ging hij samen met zijn knecht op weg. Onderweg kocht hij de geschenken waarover de handelaar hem verteld had. Het was een lange reis, maar na 7 dagen bereikten ze de plaats waar de Basjkieren hun tenten hadden. Het was precies zoals de handelaar het had beschreven: de Basjkieren leefden op de steppen in tenten. Ze bewerkten het land niet en ze aten geen brood. Hun vee en paarden graasden in kuddes. Ze waren erg onwetend en spraken geen Russisch, maar ze waren heel vriendelijk. Toen ze Pahóm zagen, zochten ze een vertaler en Pahóm vertelde dat hij land kwam kopen. Direct werd Pahóm uitgenodigd in een van de mooiste tenten en hij kreeg thee en kumiss te drinken en ze slachten een schaap en roosterden dat voor hem. De Basjkieren waren opgetogen en praatten druk onder elkaar. Tenslotte zei de vertaler: “zij willen je heel graag in ruil voor jouw geschenken net zoveel land geven als je wilt hebben. Wijs het maar aan en het is van jou, maar het is beter om even op ons stamhoofd te wachten. Terwijl ze zo

discussieerden, verscheen er een man met een grote muts van vossenbont. De vertaler zei: “Kijk, dat is het stamhoofd”. Pahóm pakte de mooiste mantel en 5 pond thee en bood die het stamhoofd aan. Het opperhoofd bood hem een ereplaats aan en de vertaler vertelde wat Pahóm kwam doen. Het stamhoofd zei: “Uitstekend. Kies maar het stuk dat je wilt hebben. We hebben meer dan genoeg.”

“Maar hoe duur is het”, vroeg Pahóm. “Onze prijs is altijd hetzelfde: duizend roebel voor een dag”. Pahóm snapte dat niet. Het stamhoofd legde het uit: “Wij verkopen het stuk grond dat je kan bereizen in een dag, en dat kost duizend roebel. Er is echter een voorwaarde aan, als je niet op dezelfde dag terugkeert op de plek waar je vertrokken bent, ben je je geld kwijt. Je mag een schopje nemen om je land te markeren. “ Pahóm was erg blij met dit aanbod, en ze besloten dat hij de volgende dag vroeg zou vertrekken. Pahóm kreeg een zacht veren bed voor de nacht. Pahóm kon bijna niet slapen van de opwindning. Hij bedacht wat hij allemaal met dat land zou doen. De volgende morgen bij het krieken van de dag nam het stamhoofd Pahóm mee naar het topje van de heuvel. Daar spreidde hij zijn armen uit. “Al dat land is van mij en jij mag dat allemaal hebben.” Hij zette zijn hoed van vossenbont op de grond en zei: “Ga nu en als je voor de avond terug bent is al het land dat je gemarkeerd hebt van jou.” Pahóm deed zijn geld in de muts. Hij pakte een stuk brood en een fles water en toen de zon boven de horizon verscheen, ging hij op pad. Na een kilometer groef hij een gat en plaatste hij een paar turven. Dat herhaalde hij geregeld. Pahóm keek nog eens om hij kon de heuvel top en de Basjkieren daarop nog duidelijk zien. Hij had maar schatting drie mijl afgelegd. Het begon warmer te worden en Pahóm trok zijn dikke

jas uit en ging verder. Hij knipperde tegen de felle zon. Hij gaf zich geen tijd om te ontbijten. Hij trok zijn laarzen uit en hing die aan zijn gordel. Het lopen ging nu veel makkelijker. Ik zal nog eens drie mijl verder gaan, bedacht hij, en daarna zou hij linksaf slaan. Dat stuk ziet er zo vruchtbaar uit dat het zonde zou zijn om dat er niet mee te nemen. Hoe verder hij ging, hoe beter het land leek. Hij ging nog een tijdje rechtdoor en toen hij nog eens omkeek, kon hij de heuvel nog maar net zien en de mensen waren zo groot als mieren. "Ah," dacht Pahóm, "ik ben nu ver genoeg gegaan, tijd om te keren." Hij groef een groot gat en stapelde de turven en nam een flinke slok water. Vervolgens ging hij verder naar links. Het gras stond erg hoog en het was erg warm. Pahóm begon moe te worden. Aan de stand van de zon zag hij dat het middag was. Hij besloot dat het tijd was om te rusten en wat te eten. Maar hij ging niet liggen omdat hij bang was dat hij dan in slaap zou vallen. Na een tijdje ging hij verder. Eerst ging dat gemakkelijk want hij was goed uitgerust, maar daarna ging het steeds moeizamer. Het was verschrikkelijk heet. Pahóm werd erg slaperig, maar ging toch hij door. Een uur lijden levert een leven van geluk op. Hij ging een heel eind rechtdoor. Net toen hij weer naar links wilde gaan, zag hij een flink stuk vochtige grond. Dat is goede grond om vlas te verbouwen, dacht Pahóm, dus ging hij ook nog om dat stuk vochtige grond heen. Pahóm keek nog eens naar de heuvels. De lucht trilde door de hitte en de mensen op de heuvel waren haast niet meer te zien. Ik ben volgens mij iets te ver gegaan, dacht Pahóm. Ik moet nu snel terug gaan en hij versnelde zijn pas. Hij was nu ruim vijftien kilometer

van zijn einddoel. Hij liep zo hard als hij kon, maar hij was uitgeput door de hitte en de inspanning. Zijn voeten zaten vol blaren en schrammen, zijn benen begaven het en hij verlangde naar een ogenblik rust. Maar dat was hem niet vergund als hij op tijd wilde aankomen, tenslotte wachtte de zon niet met ondergaan. “Oh,” dacht Pahóm, “was ik nu maar niet zo begerig geweest. Wat gebeurt er als ik te laat ben?” En Pahóm begon te hollen. Hij gooide zijn jas weg gevolgd door zijn laarzen zijn, zijn waterfles en zijn muts. Zijn spade gebruikte hij als wandelstok. Zijn borst ging op en neer als de blaasbalg van de smid, zijn hart ging tekeer als een hamer en zijn benen gingen rond als de wielen van een locomotief. Pahóm was bang dat hij onderweg dood zou neervallen. De zon stond op het punt onder te gaan, maar Pahóm was er bijna. Hij kon de Basjkieren op de top al goed zien en het stamhoofd met de bontmuts met geld naast zich. “Er is een overvloed aan land, maar als God mij maar lang genoeg laat leven. Oh, ik haal het niet!”

Pahóm keek naar de zon die al halverwege onder was ondergegaan. Met zijn laatste krachten rende Pahóm de heuvel op. Maar terwijl hij omhoog klauterde werd het donker, de zon was ondergegaan. Terwijl hij stopte gaf hij een kreet van teleurstelling. Maar de Basjkieren bleven hem aanmoedigen en hij realiseerde zich dat op de top van heuvel de zon nog steeds zichtbaar was. Pahóm haalde diep adem en rende de heuvel op.

Daar was het nog steeds licht. Pahóm zag de muts met daarachter het opperhoofd, die schuddebuikte van het lachen. Pahóm's benen begaven hem, hij viel languit voorover en hij raakte de muts aan! “Wat een kerel,” riep het opperhoofd uit, “wat heeft hij een land veroverd!”

Pahóm's knecht kwam aanrennen en probeerde hem te laten opstaan. Toen zag hij het bloed dat uit zijn mond en oren stroomde. Pahóm was dood.

De Basjkieren gaven met gebaren blijk van droefheid. De knecht pakte de spa en groef een graf voor Pahóm: 180 bij 18 centimeter dat was alles wat hij voor Pahóm nodig had.

Een Quaker Visie op Politiek Activisme

Weergave van een videogesprek met Marge Abbott en Noah Baker Merrill in "Quaker Speak" in Friends Journal, januari 2016.

vert. Nel Bennema

Quakers hebben altijd geloofd dat het Koninkrijk van God hier op aarde kan worden gerealiseerd. Daarom gaf het visioen van Jesaja, met het beeld van de leeuw en het lam die naast elkaar konden leven zonder elkaar kwaad te doen, de eerste Quakers soms het gevoel dat we allemaal deel kunnen hebben aan deze aarde als we elkaar maar met respect behandelen.

Marge Abbott

Een profetische visie op politiek activisme.

In de systemen die wij als mensen creëren, de systemen van regering, systemen van macht en de manier waarop we alle bronnen kunnen verdelen, zijn alle mensen betrokken. In deze profetische visie gaat het in de allereerste plaats om relaties.

Vrienden zijn altijd heel actief geweest om onze regering op haar wijze van besturen aan te spreken. Zij waren in de allereerste dagen al begonnen met het proberen wetten te veranderen die rechtstreeks op henzelf betrekking hadden. Een eeuw later behoorden zij tot de meest actieve lobbyisten voor het beëindigen van de slavernij, waren zij actief in de beweging voor vrouwenkiesrecht, in de geheelonthoudersbeweging, en op vele plaatsen hebben zij door de eeuwen heen actie gevoerd.

Wachten in de verwoeste gevangenis

Er is een verhaal in het boek Handelingen waarin die twee reizende apostelen, Paulus en Silas, in de gevangenis zitten. Midden in de nacht is er een soort aardbeving waarbij de deuren van de gevangencellen worden opengebroken, en waardoor de boeien van de gevangenen

afvallen. Zij zouden dus uit die verwoeste gevangenis gemakkelijk kunnen weglopen om nooit meer te worden teruggevonden en ook niets meer met de gevolgen te maken hebben.

Dan komt de gevangenenbewaarder, die van plan is zichzelf te doden omdat hij bang is om geëxecuteerd te worden omdat zijn gevangenen zijn ontsnapt. Maar Paulus en Silas roepen dan: “Doe jezelf geen kwaad want wij zijn hier nog allemaal”. Paulus blééf, keek zijn cipier aan en zei: “Jullie maken een fout. Jullie kunnen mij niet gevangen zetten, want ik ben een Romeins burger”.

Dit beeld is werkelijk belangrijk om te kunnen begrijpen wat het voor Quakers betekent om zich in te zetten voor profetisch werk: dat we die ervaring kunnen beleven dat ieders boeien afvallen en dat we dan in de verwoeste gevangenis staan te wachten en die boodschap aan anderen doorgeven en anderen kunnen uitnodigen om ook in die realiteit te leven. Dat we over politieke verschillen heen naar elkaar kunnen reiken, om de wetten te veranderen en samen te bouwen aan een betere wereld. Vrienden stonden erom bekend dat zij dingen deden als zingen in de gevangenis. Zij waren daar vol vreugde, in de wetenschap dat zij gehoorzaam waren aan God. Zij konden zelfs sommigen van hun gevangenenbewaarders overtuigen om Quakers te worden.

De kracht die in ieder hart aan het werk is.

Leven in die kracht die, –zoals Quakers hebben gezegd – alle aanleiding voor oorlog wegneemt. Niet dat we erop uit zijn om oorlog te vernietigen. Het gaat erom dat we onze ogen en ons hart en onze levenswijze door de stroom van liefde laten leiden en weten dat het die kracht is die opheft, die de planeten op hun plaats houdt.

We zijn een kleine groep. Politiek zijn we vaak van weinig betekenis, maar het is niet onze kracht die wij ter sprake brengen, Wij zijn zo trouw als ons mogelijk is aan de waarheid die ons geopenbaard is, en wij vertrouwen erop dat, wanneer we die volgen, ook tot anderen kunnen spreken, dat diezelfde kracht die wij ervaren ook in ieders hart aan het werk is.

Noah Baker

Grootouders voor het klimaat

ingezonden door Lucas de Groot

Beste Grootouder,

Wij, de Grootouders voor het klimaat, ondersteund door Urgenda, bestaan enkele maanden en na de succesvolle fietstocht van Den Haag naar Groningen en het voorlezen op de Dag van de Duurzaamheid is het tijd voor nieuwe activiteiten. We laten ons op diverse wijzen zien en horen en zetten onze 'wijsheid' in om aandacht te genereren voor klimaatverandering.

Daarom verzamelen we vanaf donderdag **1 december** elke 1e en 3e donderdag van de maand op het Binnenhof in Den Haag, om onze parlementariërs uit de Tweede Kamer een spiegel voor te houden, een klimaatspiegel. Soms zelfs letterlijk. Als grootouders kunnen wij hen scherp houden en wijzen op de drastische maatregelen die zij moeten nemen om een leefbare aarde voor onze kleinkinderen achter te kunnen laten.

Bij de aftrap op **1 december** om **15.00 uur**, zal Marjan Minnesma, directeur van Urgenda, ook aanwezig zijn. Wij zullen elke twee weken 45 minuten bij elkaar komen op het Binnenhof, waarbij wij in een lange rij staan (zie foto). Streven is om veelvuldig prominenten/ bekende Nederlandse grootouders uit te nodigen om kort iets vertellen over hun betrokkenheid als grootouder bij het klimaat en ons initiatief.

We hebben bewust voor de donderdagmiddag 15.00 uur gekozen aangezien de media dan veelal aanwezig zijn bij de Tweede Kamer. Na afloop zullen wij doorgaans verzamelen bij café Leopold op het Plein. Dan kunnen we napraten, kennismaken en uiteraard verdere leuke plannen smeden.

We gaan door tot de verkiezingen in maart en misschien nog langer. De dwaze moeders in Argentinië houden het al jaren vol, dus .wie weet. HOORT ZEGT VOORT, want het gaat al als een sneeuwbal, ongelofelijk.

De eerste data zijn: 15 december, 29 december, 12 januari en 26 januari
Het Binnenhof is goed bereikbaar met het OV en 100m van het Binnenhof is parkeergarage het PLEIN

Vragen? deze kunt u sturen naar info@grootoudersvoorhetklimaat.nl
meer informatie over de Grootouders vindt u op de website:
<http://grootoudersvoorhetklimaat.nl/>

Vriendelijke groet,
Team Grootouders voor het Klimaat

Een kerk in Calais vernietigd

ingezonden door Renke Meuwesen, auteur Jack Steadman

Vandaag zijn een kerk, een school en een moskee vernietigd. En zo eindigt deze vrijdag*. Op deze vrijdag, bijna 2000 jaar nadat op een andere vrijdag, Jezus werd gekruisigd, opnieuw voor jouw zonden. Je was hebzuchtig, toornig, bekrompen. Je was hypocriet, hield vast aan regels die je onmenselijk zou vinden als ze toegepast zouden worden op om het even wie je wist. En dus moest hij sterven. Weer. Niet voordat de politie bezwaar maakte... oh ze maakten bezwaar, ok, net als Pilatus deed. Vervolgens moesten ze deze klus klaren. Hoewel hun werk wel tevergeefs zal zijn. De schilderijen gaan naar de Eritrese kerk in Parijs. Het zingen, dansen en rituelen uitvoeren zal niet stoppen, zal niet vergeten worden. De kerk dat zijn de mensen en de mensen zullen gedijen, waar ze ook zijn, omdat ze het geloof hebben, en omdat ze elkaar hebben. Maar hun voortbestaan zal de misdaad, die vandaag de dag is gepleegd niet verminderen.

Op deze vrijdag, zo'n 1300 jaar nadat op een andere vrijdag, Mohammed weer predikte. Hij waarschuwde ervoor dat jij je wegen moest veranderen. Je waardering van geld boven de gemeenschap, de waardering van jouw eigen leven boven dat van jouw broeders en zusters. Je vergeet dat deze wereld en dit leven maar een geschenk zijn, een lening, voor ons allemaal. Hij drong erop aan dat de hele mensheid bij elkaar moet komen en één worden. Voor zijn brutaliteit heb je hem uit de stad verbannen. Zijn oproep tot vroomheid en eenheid is blijvend en je kunt het beantwoorden of weigeren zoals je wilt.

En op deze vrijdag, zo'n 2400 jaar na een andere dag die ook een dergelijke dag zou kunnen zijn, dronk Socrates het extract van de waterscheerling. Hij vroeg jou "Wat is gerechtigheid?" "Wat is genade?" "Wat is een mens?" Je was er door in verlegenheid gebracht hoe verward zijn vragen jou gemaakt hebben en dus heb je hem veroordeeld om te sterven om jouw verlegenheid te verbergen. Hij had de stad kunnen verlaten, zoals mensen hem vertelden, om te vertrekken voor zijn eigen veiligheid. Maar hij gaf een standpunt, omdat hij door zijn leven te redden zijn menselijkheid zou verliezen. Maar zelfs nadat hij is weggegaan, zijn deze vragen zijn nog steeds in je hoofd.

Dus dat was vandaag, vrijdag. Treur, en bekeer je. De dag na morgen is het zondag. Laten we geloven dat we weer op kunnen staan en bijeen kunnen zijn.

Foto op blz 2: de congregatie van Sint-Michiel's Oriental Orthodoxe Kerk in Calais houdt een laatste dienst buiten, voor de kerk wordt vernietigd.

** Renke vermeldt dat de uiteindelijke vernietiging van de kerk enkele dagen later op woensdag plaats vond.*

Taart in het 'Huis van Hoop'

Vrijdagavond 28 oktober, op een van onze laatste dagen in Ramallah, hebben we een bijzondere avond gehad. De afgelopen vijf dagen hebben we een vervolgcursus communicatie gegeven. Hekmat was vroeger secretaresse voor de Quakers in Ramallah en was, nu al weer voor de zevende cursus van ons als

*een van de jongens snijdt de taart aan, rechts de stafmedewerker Yunis en de directeur Basel**

vertaler en organisator in Ramallah. In april van dit jaar gaven we voor het eerst een basiscursus NLP en Geweldloos Communiceren aan de staf en vrijwilligers in het heropvoedingshuis het 'Huis van Hoop' (Dar al Amal) of 'gevangenis' zoals de bevolking het schijnt te noemen. Deze keer heeft Basel aangeboden om te logeren in het huis en mee te eten met wat er is in het huis. Er zijn een stuk of acht jongens van 15 tot 17 jaar, die allemaal een veroordeling door de rechter hebben gekregen. We vroegen Hekmat of we geld konden geven, als afscheid voor de jongens, maar Hekmat suggereerde om een taart te kopen en deze samen op te eten! Wat een goed idee. We kwamen juist terug van een tocht naar Jeruzalem, waar we onze vriend Louis Bohte opzochten. Hij is een Nederlandse Franciscaanse broeder, die op dit moment in Jeruzalem woont en met wie we al jaren contact hebben. In de Mainstreet in Ramallah, vlakbij het Quaker Meeting huis, weten we een banketbakker' waar we een taart kopen. We wachtten even in de winkel, omdat de verkoper aan het bidden is. Het is vrijdag, dag van gebed. Intussen hebben wij al een keuze gemaakt voor de taart met veel slagroom en chocolade. We laten er in het Arabisch Dar Al Amal op spuiten met slagroom. We spreken af dat we om acht uur de taart aansnijden, met koffie en thee erbij. Er zijn op dit moment 9 jongens in het huis. We weten niet waarom elke jongen hier is, vaak gaat het om diefstal of erger, maar dat is op dit moment niet belangrijk.

Het doel van de staf en de vrijwilligers is om deze jongens met hun traumatische verleden weer zo goed mogelijk op de rails te krijgen, ze nieuwe hoop te geven. Ze zijn enthousiast dat we taart hebben meegenomen. Basel, de directeur, is er ook. We hadden gevraagd of hij ook zou komen. We zingen 'happy birthday to you', ook al is er niemand jarig. Dat mag de pret

taart met Huis van Hoop in het arabisch er op gespoten met slagroom

niet drukken! We zingen ook 'lang zal ze leven'. Dat geeft een mooie enthousiaste sfeer. We

genieten allemaal. De taart staat voor samen, familie, gezellig. Dat is wat deze jongens hier in dit huis een beetje vinden. Kameraadschap, iets wat ze waarschijnlijk niet hebben meegekregen thuis of elders.

We vragen hen allemaal naar hun voornaam en naar hun leeftijd. Eén van de jongens vertaalt. Hij heeft 11 jaar in Amerika gewoond en is daar geboren net als zijn broer die hier ook is. Sinds 4 jaar zijn ze weer terug in Palestina. Hij spreekt vloeiend Arabisch en Engels, en kan dat gebruiken om voor ons te vertalen, wat hij heel goed doet. Hij kijkt veel naar beneden, maar zijn jongere broer nog veel meer, wat wijst op een traumatisch verleden. De leeftijd van de jongens varieert van 14 tot 17, er is een jongen van 14 jaar, één van 15, één van 16 en vijf van 17. Er is veel aandacht voor elkaar. Dat geeft rust in het gesprek. Ze vragen ons eerst wat wij doen en waar we naar toe gaan, als we weer weg gaan. We vertellen over onze reizen en dat we ook naar Israël gaan. Dat lokt veel reacties uit. Eén van de jongens komt uit Hebron, waar de winkelstraat afgedekt is met gaas en ijzer, omdat de Israëlische kolonisten daar op de eerste verdieping wonen. Hij heeft hele slechte ervaringen met Israëlische bewoners in Hebron en misschien ook wel met het leger. Hij mist een oog, dat hij verloor omdat iemand hem met een katapult heeft beschoten. Hij heeft een kunstoog. We zeggen dat we in Hebron geweest zijn en zijn gevoelens begrijpen.

We stellen de vraag: wat is jouw hoop voor de toekomst?

Wat de jongens willen worden daar krijgen we duidelijke antwoorden op: kok, bakker, sportleraar, auto technicus, game ontwikkelaar en ontwerper, filosoof en natuurkundige, meubelmaker en zanger.

*elke jongen heeft goed nagedacht over wat hij wil worden
(de gezichten zijn onherkenbaar gemaakt omdat om hun privacy te beschermen)*

We stellen ook de vraag. Wat zou je doen, als je president van Palestina zou zijn? We krijgen mooie antwoorden!

Als ik president van Palestina zou zijn dan zou ik:

- ‘Oorlog maken met Israël’. Basel vraagt wat dat zou opleveren. Ja nog meer doden. Hij krijgt hierdoor misschien wel nog andere ideeën.
- ‘Ik zou alle scholen afschaffen, op school leer je niets. Het is beter om kinderen te laten werken, dan leren ze tenminste iets’. We proberen hem te laten horen dat we begrijpen dat school voor hem niet een goede ervaring is geweest. Khaled één van de volwassenen die erbij zit vertelt, dat hij wiskunde leraar is en dat er op de scholen veel mis is. Misschien is dat wel de reden dat deze jongen hier is. Ik zag Khaled met één van de jongens bezig met hem wiskunde te leren, hij is als vrijwilliger bij Dar al Amal betrokken.
- Basel heeft ook zijn ideeën over het president zijn. Hij heeft er kennelijk over nagedacht: hij wil de mogelijkheden benutten die er zijn, zich verbinden met mensen, planten laten groeien, schoon

maken, gezondheid verbeteren, problemen die er zijn oplossen, niet alle schuld bij de Israëli's neerleggen. Wat kunnen wij zelf doen?

Wat vooral op valt bij dit gesprek is dat de jongens zo geconcentreerd zijn. In de week dat we nu in dit huis logeren hebben we al heel wat contacten met hen gehad. De twee jongens die in de VS hebben gewoond, deden een enkele sessie met onze cursus mee. Maar ze deden allemaal mee met onze sessie om de tuin op te ruimen door er rommel uit te halen en in vuilniszakken te stoppen. We zien vaak hoe weinig concentratie er is, ook bij sommige medewerkers. We deden ook wat taichi om rust in de cursus te brengen. Het is dus voor ons heel bijzonder om bij het eten van de taart zo met de jongeren te kunnen praten. Ook Basel geniet van dit moment. Hij voelt dat ze dit nodig hebben. Het logeren hier is een ervaring apart. Na een week in een B&B in Bethlehem, is dit een hele andere omgeving. We zijn blij dat we gekozen hebben voor dit onderkomen. We horen dat ze de kamer geschilderd hebben (twee van onze deelneemsters, vrijwilligsters hier), ze hebben nieuwe matrassen, dekens en handdoeken gekocht. Alles nieuw, maar de deur sluit niet, de douchekop lekt en ook de wasbak bij de wc lekt, door een verkeerde verbinding. Maar de warmte die we krijgen van de mensen die hier rondlopen, maakt dat allemaal ruimschoots goed. Het ziet er al een stuk beter uit dan in april.

Terwijl we zitten te praten, komt er een jongen binnen. Basel vertelt dat dit een nieuwe jongen is die hier komt. Dan komt er een hele familie

binnen. Ze praten met een van de medewerkers. De familie komt kijken waar hun zoon naar toe gaat. Na een tijdje gaan ze weer weg, ze zien er meer gerust uit.

Vanmorgen was een moeder van twee van de jongens op bezoek, ze had twee kleinere broertjes meegebracht. Ze was duidelijk bezorgd. Ze had een zak met broodjes mee genomen voor bij de thee. We begrepen dat ze bij de grootouders en dat dit problemen geeft. Onze vertaalster Hekmat heeft met Basel overlegd, misschien kan zij iets doen om de situatie te verbeteren.

Tijdens deze week in Ramallah hadden we veel fijne contacten in het huis ook met de politiemannen die hier als bewakers optreden. Ze lopen met een geweer rond. Een keer lag een geweer onbewaakt op het bureau waar ze aan zitten (als bij de receptie). Ik wees erop en de dienstdoende agent pakte het gauw op.

Ik heb met één van de stafleden gesproken over de teken therapie die hij toepast. Ik vroeg hem of ik foto's mocht nemen van de tekeningen, maar hij zei dat hij dat zonder toestemming van de betrokken jongen en zijn familie niet mocht. Heel begrijpelijk! Dus tekende ik ze op mijn herinnering na omdat het een indringend verhaal is.

*de gezichten van de jongens zijn onherkenbaar gemaakt in verband met hun privacy

De droom.

*Chassidisch verhaal
naverteld door Jan Ramaker*

Op een dag had ik een droom.

Ik stond voor een winkel.

Ik kon niet zien wat er verkocht werd
maar iets zei me dat ik naar binnen
moest gaan.

Ik ging binnen. Daar zag ik allemaal
jute zakken en grote pakken. Maar
nog steeds was het me niet duidelijk
wat er hier verkocht wordt.

Opeens verscheen er achter de toonbank een engel, die mij
vriendelijk lachend aan keek.

“Neemt u mij niet kwalijk, ik ben hier voor het eerst, maar wat
verkoop U feitelijk hier?”

“Alles wat u maar wilt”, zei de engel. “en het kost niets”

“O”, zei ik opgetogen, werkelijk! “Als dat het geval is dan
Ik wil graag vrede op aarde, en natuurlijk gezondheid en eh
voor alle vluchtelingen een veilig huis.

Oh ja, genoeg te eten voor iedereen.

Enne.....

“Wacht even”, zei de engel “u begreep mij toch een beetje
verkeerd. Wij verkopen hier geen vruchten,

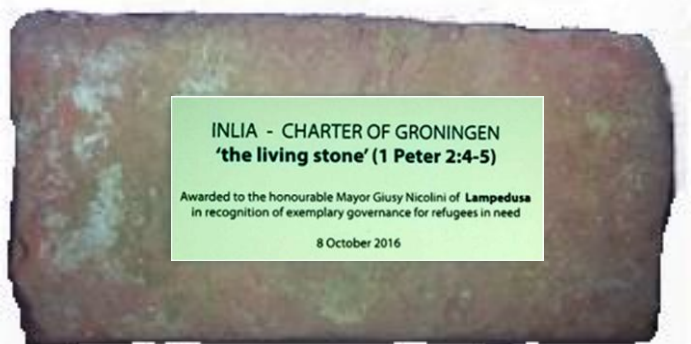

alleen zaden die u zelf kunt zaaien.”

De Levende Steen

uit de brochure INLIA Honours Lampedusa with the Living Stone, uitgedeeld door Martine Kuipers

Tegelijk met de start van de Landelijke Charterdag is een traditie in het leven geroepen waarbij steeds een persoon of geloofsgemeenschap die zich in het bijzonder

heeft ingezet voor de asielzoeker in nood, in het zonnetje wordt gezet. Dat gebeurt in de vorm van het uitreiken van de "Levende Steen", als een tastbaar blijk van waardering. Op deze baksteen bevindt zich een inscriptie waarin wordt verwezen naar het vers uit de Bijbel waar over levende stenen wordt gesproken, in de Eerste Brief van Petrus, hoofdstuk 2 vers 4 en 5 (NBV): "Voeg u bij hem [Jezus], bij de levende steen die door de mensen werd afgekeurd, maar door God werd uitgekozen om zijn kostbaarheid, en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel."

Op 8 oktober 2016 werd in de Martinikerk in Groningen aan de dokter van het eiland Lampedusa, dr Pietro Bartólo en aan de burgemeester van het eiland, mevrouw Giusy Nicolini de 'Levende Steen' uitgereikt.

Uit de toespraak van Doctor Pietro Bartolo: We zijn vereerd om deze voorname prijs in ontvangst te mogen nemen. Namens de Gemeenschap van Lampedusa wil ik graag een groet brengen aan de autoriteiten, zowel de civiele als religieuze, en aan allen die hier vandaag aanwezig zijn. INLIA's toewijding is bewonderenswaardig, INLIA verleent echt bijstand en geeft praktische ondersteuning aan asielzoekers. Elke dag zijn we op mijn eiland gewend om gastvrijheid te bieden aan mensen die in erbarmelijke omstandigheden verkeren en op zoek zijn naar een betere toekomst. Het geeft mij voldoening om te weten dat - buiten de primaire lijn van de eerste opvang - er personen zijn die serieus werken aan een effectieve integratie van asielzoekers. We moeten alle krachten bundelen en samenwerken om een stabiele en goede toekomst te bieden aan degenen die in nood zijn. Ik wil u herinneren aan de vasthoudendheid van

de Zusters van de Heilige Geest in Knivsta, Zweden, die hun deuren hebben geopend voor de hulpelozen. Wat ze altijd hebben gedaan - en vooral wat ze deden toen de politie kwam opdagen - is bewonderenswaardig. Bij die gelegenheid steunde INLIA concreet de zusters en werd samen met hen een oplossing bereikt. Alle dingen werden gedaan in het besef, dat achter die contrasten er mensen waren, personen vol moeilijkheden, met één hoop: om een beter leven te krijgen.

In 2013 was Lampedusa getuige van een tragedie, eigenlijk een van de grootste tragedies in de menselijke geschiedenis. Zoals u zich wellicht herinnert, zijn op 3 oktober 2013, 368 migranten gestorven in zee, terwijl ze probeerden om de kust van Lampedusa te bereiken. Lampedusa is Europa - de plaats waar ze een nieuw leven wilden beginnen, een leven dat hen was ontzegd in hun eigen land. Het was een ramp waarbij elke Lampedusan te hulp sprong. Bij die gelegenheid werden 159 mensen gered en verwelkomd door de Lampedusans. Ze boden onderdak, kleding, voedsel en liefde voor de mensen die overleefden. Wel, wij Lampedusans zijn vissers, we zijn zeevarenden: we zijn blij met wat komt uit de zee.

Ik geloof en - ik ben er vast van overtuigd - dat het helpen van mensen in nood een verantwoordelijkheid van ieder mens is. We leven al 25 jaar met het fenomeen van de immigratie en proberen ons best te doen: we hebben nooit opgegeven, zelfs in de meest moeilijke tijden. En - geloof me - we hebben veel moeilijke tijden gehad. Toch hebben we nooit een back-out, we hebben nooit muren, hekken, of prikkeldraad barrières

overhandiging van de 'Levende steen'

gebouwd. In al mijn jaren op Lampedusa heb ik te maken gehad met een historische humanitaire noodsituatie.

In de nasleep van de tragedie van 2013 wilde de Italiaanse regering een maritieme reddingsdienst voor migranten introduceren, genaamd Mare Nostrum. Toen zijn andere Europese landen deel gaan nemen aan het creëren van Frontex - het agentschap dat de grenspatrouilles coördineert. Eigenlijk voert Frontex reddingsdiensten uit, zodat het vergelijkbaar is met Mare Nostrum. Dus nu worden migranten gered in de buurt van de Afrikaanse kusten om soortgelijke tragedies te voorkomen.

Sinds 1 januari van dit jaar zijn 80.000 personen gered. Niettemin, helaas, sterven er nog steeds heel veel personen in dit kleine deel van de zee. In al die jaren was het in mijn gedachten altijd duidelijk, dat een migrant geen nummer is maar een mens. Achter ieder van hen is er een leven vol lijden en tragedies.

Nu zou ik INLIA willen bedanken, dat zij mij de gelegenheid geeft om vandaag hier te zijn. Ik voel me vereerd om hier te zijn en ik wil gebruik maken van deze gelegenheid om een beroep op heel Europa te doen: Probeer onze menselijkheid te tonen ten aanzien van deze broeders, zoals paus Franciscus ons leert. Hij zei, met een bewonderenswaardige kracht: "Migranten zijn niet gevaarlijk, maar ze zijn in gevaar."

Gemotiveerd door deze woorden, moeten we als onze verantwoordelijkheid voelen om hen te verwelkomen, moeten we het gevoel hebben te worden als levende stenen, die samen een gebouw van liefde, barmhartigheid en solidariteit te vormen.

Vluchtelingen op Lampedusa

EcoQuaker: Down to Earth

door Marianne van der Zee

Niets veranderlijker dan een mens., Hoewel ik deze maand geen Ecoquaker wilde schrijven toch even een hele korte.

Ik kwam deze week de film Down to Earth tegen op Facebook. Het is een film/documentaire over een gezin van 5 personen, die 5 jaar lang de aarde zijn rondgereisd om een nieuw perspectief in hun leven te ontdekken.

Daarbij zijn ze in 6 continenten geweest en hebben daar een tijd gewoond bij wat ze noemen: The Keepers of the World (de hoeders van de Aarde). Het motto van de film is:

"We didn't inherit the earth from our parents, we borrow it from our children"

Chief Seattle

(We hebben de Aarde niet van onze ouders geërfd, we lenen haar van onze kinderen.)

Als je het geluk hebt om een filmhuis in de buurt te hebben zou ik er zeker heen gaan. Hij draait in heel veel filmhuizen en is op veel plaatsen al uitverkocht.

(Red.) Een trailer over de film staat op youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=AMgUWg0UfGY>

Handen en Voeten: Vrijwilligerswerk

door Wils t' Hart

De NON Maandvergadering kreeg bezoek van Robin Mohr, secretaresse van FWCC in Amerika, we noemden haar de Marisa Johnsen van de VS. We, de leden van de NON, hadden een heel plezierig gesprek. Allereerst heb ik grote bewondering voor haar, het gebied dat onder haar valt strekt zich uit van Alaska tot Bolivia. Ze doet haar werk met heel veel inzet én plezier. Bij de koffie sprak ik haar persoonlijk. Het ging over vrijwilligerswerk en al de grote en kleine projecten waar Quakers zich mee bezig houden, of dit nu ver van huis is of heel dichtbij. Waarom doen we vrijwilligerswerk, uit ons geloof of omdat het op je weg komt? Wat doet het met jezelf?

Toen vertelde ze me over een oude man bij haar in de Maandvergadering, een Amerikaan, dus laten we hem maar John noemen. John gaat als vrijwilliger iedere week naar het kinderziekenhuis daar in de buurt. Hij gaat naar de afdeling neonatologie, de afdeling van te vroeg geboren baby's of pasgeboren zieke kindjes. De ouders kunnen er niet altijd of niet alle dagen zijn en dan vervangt John ze. Hij kreeg hiervoor een kleine opleiding. Ik ben oud zegt hij, ik heb de tijd. Nu neemt hij ze, als het kan, op zijn arm, hij praat tegen ze, zingt liedjes en geeft zijn aandacht en warmte. Zijn ze te kwetsbaar of te ziek dan houdt hij een handje vast, of een voetje of streelt met één vinger het ruggetje.

Is dit belangrijk?

Ja, dit is heel belangrijk.

(red.: meer weten over Quaker vrijwilligerswerk?:

www.quakerinfo.org/service/volunteer; www.quakervoluntaryservice.org
qva.org.uk; www.afsc.org; en nog veel meer mogelijkheden!)

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen

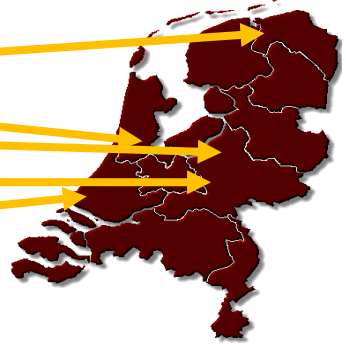
NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers). Tel.: [06 13700682](tel:0613700682). e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - vacature,

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821 hweening@xs4all.nl
Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée
haagsevrienden@Quakers.nu Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankre.k: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, 0344 606818. mob:0636361350. email: Els@ramaker.me Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.derVrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0570-670287 email: friedaoudakker@live.nl

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Peter Spreij ; Watersingel 17, 9351 XN Leek, Tel.: 0594-769063; nonmv@pspreij.nl
Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - De naamstelling is: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten? Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam Info: 085-8780821, hweening@xs4all.nl
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 <i>email</i> : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Ulvenhout	Gemiddeld 3 x per jaar	Info: Corien van Garderen: 076-8502421 of Hennie Jansen 0492-537991.
Brussel	iedere zondag 11.00	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	Iedere zondag van de maand: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Elke zondag is er wijdingssamenkomst van 10.30 – 11.30 op de zondag van de maand is er eerst een worship-sharing, en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker 0570- 670287 email: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen, tel.: 050-5712624 Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Peter Spreij; nonmv@pspreij.nl
Den Haag	iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: Tel. 070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Op eerste zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aankomsten als je komt.
	Wijdingssamenkomsten op Afstand	<ol style="list-style-type: none">1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op: Quakerworship.org3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum: www.Quakerfaithandfellowship.org

Banner van De Regionale Quaker Meeting in Leeds , Noord Engeland, deel van de Britse Jaarvergadering van het Religieus Genootschap der Vrienden